

Ruka-Kuusamo alueen kesämatkailun työllisyys

Trudov Alexander
Mourujärvi Janne

Restonomi

2020

Matkailu-, ravitsemusalan ammattikorkeatut-
kinto
Restonomi

Tekijät	Alexander Trudov Janne Mourujärvi	Vuosi	2020
Ohjaaja(t)	Marja Lempiäinen		
Toimeksiantaja	Ruka-Kuusamo matkailuyhdistys ry		
Työn nimi	Kuusamo – Ruka kesämatkailun työllisyys		
Sivu- ja liitesivumäärä	25 + 2		

Opinnäytetyössä tutkitaan Kuusamo – Ruka alueen matkailualan kesämatkailun työllisyyttä. Alueella on paljon työntekijöitä talviaikaan, mutta kesäaikaan ei ole oikeastaan, kuin yritysten omistajat sekä vakituisessa työsuhteessa olevat. Ympärivuotisista työsuhteista hyötyy, niin ala kuin kuntakin.

Meidän työmme on tutkia tämänhetkistä tilannetta ja mahdollisesti katsoa ratkaisuja ja uusia menetelmiä sekä näkemyksiä kesän tilanteeseen.

Lähdimme selvittämään työllisyyden tarvetta paikallisilta toimijoilta kyselyn perusteella. Kysely ei saanut toivottua tulosta vastausten määrän suhteen, mutta saimme joka tapauksessa tärkeää tietoa työllisyyden tilasta kesäajalta.

Kyselyn perusteella koronaviruksen tuomien rajoitusten mukana, kotimainen matkailu on noussut tänä kesänä ja Kuusamo - Ruka alueella on paljon asiakkaita. Kuusamon alueen kesämatkailu on ollut nousussa viime vuosina, kuitenkin on epäselvää, jos koronavirus saadaan nujerrettua ja pystymme palaamaan normaaliin arkeen. Pysyykö vielä kotimaan matkailu hyvässä nousussa, hyvin mahdollista se että uuden asiakasryhmät myös tulisivat uudelleen tänne, kuitenkin tämä on se hyvä ja kotimainen vaihtoehto matkailulle.

Kuusamo, Ruka, kesämatkailu, tutkimus, työllisyys, työpaikat, lunto, luontomat-
kailu, palvelu.

Polytechnic degree in tourism and catering
Bachelor of hospitality management

Authors	Alexander Trudov Janne Mourujärvi	Year	2020
Supervisor	Marja Lempiäinen		
Commissioned by	Ruka-Kuusamo matkailuyhdistys ry		
Subject of thesis	Ruka-Kuusamo summer tourism employment		
Number of pages	25 + 2		

The thesis examines the employment of summer tourism in the tourism industry in the Kuusamo - Ruka region. There are a lot of workers in the area during the winter, but not during the summer, as are the business owners as well as those in permanent employment. Year-round employment benefits both the sector and the municipality.

Our job is to study the current situation and possibly look at solutions and new methods as well as views on the summer situation.

We set out to find out the need for employment from local actors on the basis of a survey. The survey did not produce the desired result in terms of the number of responses, but in any case we received important information on the state of employment during the summer.

According to the survey, along with the restrictions imposed by the coronavirus, domestic tourism has increased this summer and the Kuusamo - Ruka area has a lot of customers. Summer tourism in the Kuusamo area has been on the rise in recent years. If domestic tourism is still on the rise, it is very possible that new customer groups would also come here again, however, this is a good and domestic alternative to tourism.

Tourism, summer job, research, nature, Kuusamo, Ruka, service.

SISÄLLYS

1.JOHDANTO	5
2.MARKKINOINTI	6
3.PALVELUT	6
3.1.Palvelumuotoilut	6
3.1.2.Palvelumuotoilun määrittely	7
3.1.3.Matkailualan palvelumuoto	8
4.LUONTOMATKAILU	10
5.KUUSAMO	11
6.TYÖPAIKKOJEN SYNTYMINEN	14
7.MATKAILUALAN TYÖLLISYYS	15
8.KUUSAMON KESÄMATKAILU	17
8.1.Ruka-Kuusamo alueen palvelut	17
8.2.Ruka-Kuusamo kesämatkailu yöpymiset	17
9.TUTKIMUSMENETELMÄT	18
10.KYSELY KUUSAMO-RUKA ALUEEN MATKAILUALAN TOIMIJOILLE	19
10.1.Kyselyn tulokset	19
10.2.Kyselyn tulosten pohdinta	19
11.POHDINTA	23

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihe on Ruka-Kuusamo alueen kesäajan matkailualan työllisyys. Omista kokemuksistamme tiedämme että, työntekijöiden tarve on suuri matkailualalla, varsinkin talvi aikaan. Kesä aikana taas on vaikea löytää alan töitä. Selvitämme, mikä on tilanne kesämatkailuajan työllisyydessä, selvitämme, miksi työpaikkoja suhteessa talviaikaan on vähemmän. Onko kesäajalla edes tarvetta lisätyövoimalle. Vai onko kyse enemmän taloudellisesta puolesta. Onko kesä aktiviteetit vähemmän houkuttelevia, kuin talvella? Onko käytännössä edes mahdollista järjestää työtä myös uusille työntekijöille kesän aikana. Ruka sekä Kuusamon alue tarvitsee ympärivuotista matkailu alan kehitystä. Tämänhetkinen tilanne keskittyy pääosin talven palveluihin, jollain työllisyys kärsii kesän aikana. Ruka on kuitenkin tehnyt asioita vuosien varrella kesän matkailun kehittämiseen.

Keskitymme kesämatkailuun ja syihin miksi ympärivuotiset työpaikat ovat vähissä matkailualalla, Ruka-Kuusamo alueella. Mietimme ratkaisua, jolla voitaisiin saada matkailualan työllisyyttä nousuun kesäaikana Ruka-Kuusamo alueella.

Työmme on tutkimustyö, jolla mahdollistetaan myös toimeksiantajalle uutta näkökulmaa tämänhetkisen tilanteeseen, sekä yritämme myös katsoa tulevaisuuteen ja pohtia mahdollisia parannuksia.

Teemme tutkimuksen, koska uskomme matkailualan kasvun jatkuvan ja luonnollisesti, sen pitäisi kehittyä myös kesäkaudella. Toivoisimme että alalla olisi hyvä ja vakaa ympärivuotinen työllisyys.

Näkemyksemme mukaan, jotta kesäajan työpaikkoja syntyisi lisää, vaatisi se julkisten kulkuyhteyksien parantamista, jotta olisi vaivatonta liikkua, etäisyydet eri palveluiden välillä ovat kuitenkin isot Kuusamossa. Alueella on paljon erikoisia ohjelmapalveluita tuottavia yrityksiä, näihin on vaikea löytää valmista työntekijää ja perehdyttäminen vie koko kesäajan ja siihen ei riitä resurssit. Kuusamossa toimii matkailualan perustutkinto Kainuun ammattiopistossa, tähän koulutukseen olisi lisätä myös erikoisia taitoja sisältäviä kursseja, jotka auttaisivat nuoria työllistymään helpommin alalle

2 MARKKINOINTI

Markkinointi on kaikkea se millä edistetään tuotteen tai palvelun myyntiä. Markkinoinnin avulla saat ensin tiedot tuotteesta. Markkinointi on tarkkaan asiakaslähteisesti suunniteltu toimintojen kokonaisuus, eikä pelkästään myyntiä ja mainontaa. (osaavayrittäjä,2019) Voidaan sanoa, että markkinointi on koko tuotteen elinkaari, siihen kuuluu, asiakkaiden tarpeiden ennakointi, kysynnän kartoittaminen ja markkinan tyydyttäminen. (Ruokolainen,2018)

Tuotteiden on oltava sellaisia, joita asiakkaat haluavat ostaa ja ne erottuvat muista, tärkeää on, että ne miellyttävät asiakasta ja ovat tarpeellisia. Tuotteelle on laitettava oikea hinta, jotta se houkuttaa asiakasta ja että myös kattaa tuotteen kulut, myös yrittäjälle on hyvä jäädä jotain. Tuotteen olemassaolosta ja saatavuudesta kerrotaan markkinointiviestinnän avulla. (osaava yrittäjä, 2019)

Markkinoinnin tarkoitus on nostaa meteliä ja saada kuluttajan huomio, ja sitä myötä nostaa mielihaluja ostaa kyseinen palvelu tai tuote. Metelin lisäksi markkinointi on mennyt enemmän tuotokeskeiseksi tuoteominaisuuksien viestimiseen. Ongelma tässä on se että, tämä tapa tarvitsee, jos valmiiksi toimivan tuotteen ja yrityksen, jolla on jo hyvä maine. Tuotokeskeisyydessä ongelma on myös se että, että keskitytään mainostaa itse tuotetta, eikä niinkään sitä tarvetta mitä se täyttää tai minkä ongelman se ratkaisee. Asiakkailla ei ole nykyään paljon aikaa jäädä syventymään tuotteeseen, kun heidän mielensä kiinni enemmän tämänhetkissä ongelmissa ja tapahtumissa. Yritysten ja brändien pitäisi alkaa luomaan tarinoita, jotka jättävät paremman muistijäljen tuotteesta tai palvelusta mitä yritetään mainontaa. (Tuulaniemi,2011,21-22)

3 PALVELUT

Palvelu on käsitteenä laaja ja sitä on vaikea selittää lyhyesti. Palvelua voidaan pitää toimintana, joka helpottaa jotakuta toista tekemään jotain, se on vuorovaiikutusta sekä prosessi. Palvelu on pääsääntöisesti aineeton toiminta tai hyöty, jonka joku voi antaa toiselle ja jossa omistajuus ei vaihdu. (Tuulaniemi,2011b,30)

3.1. Palvelumuotoilu

Palveluiden kehittäminen ja niiden suunnittelu on jatkuvasti elävä. Ne tehdään asiakkaita varten, palvelua ei voida ottaa mukaan eikä se ole varsinaisesti mikään esine, vaan vuorovaikutteinen hetki tai tapahtuma, siitä saadaan hetkessä kokemusta tai elämystä. Juuri sen takia suunnittelun vaiheessa on otettava huomioon asiakkaiden tarpeet ja halut mutta myös samalla ajaa liiketoiminnallisia haluja ja tavoitteita, sekä myös järkevän hinnoittelun mallia, jolla karsitaan pois hintakilpailua. (Tuulaniemi,2011c,12)

Palvelumuotoilu auttaa organisaatiota havaitsemaan palveluiden strategiset mahdollisuudet liiketoiminnassa, kehittämään ja innovoimaan jo olemassa olevia palveluita. Palvelumuotoilu on osaamisala, joka tuo muotoilusta tutut toimintatavat palveluiden kehittämiseen. Palvelumuotoilu on tapa yhdistää vanhoja tapoja uudella tavalla. (Tuulaniemi,2011d,16)

3.1.2. Palvelumuotoilun määrittely

Palvelumuotoilua on todella vaikea lähteä määrittelemään yhdellä tavalla tai muutamalla lauseella. Kokonaisuudessa voidaan puhua jopa prosessista, jonka avulla me voimme kehittää ja suunnitella palvelua. (Tuulaniemi,2011e,13.)

Palvelun kehittäminen on luonteeltaan uuden luomista ja siksi prosessi on ainutkertainen, siksi palvelumuotoilun määrittelyminen ja kuvaaminen täysin yhdenlaiseksi prosessiksi on mahdotonta. Ei ole siis mahdollista kuvata prosessia, joka toimisi aina yksi yhteen kaikissa tilanteissa ja kaikenlaisten palveluiden kanssa. Muotoilija keskittyy perinteisesti asiakasymmärrykseen, ideointiin ja konseptiin, tätä on palvelumuotoilukin tutkimus- ja suunnitteluvaiheessa. (Tuulaniemi,2011f, 56)

Koko prosessin ytimenä on asiakas ja sen tarpeet, koska emme tee fyysistä tuotetta, vaan vuorovaikutteisen tapahtuman asiakkaan ja palvelutarjoajan välillä, se on enemmän elämys ja juuri se kokemus, joka jää asiakkaalle palvelun jälkeen mieleen, eikä sitä voi käyttää passiivisesti. (Tuulaniemi,2011g,58)

Kehitysprosessi, jolla suunnitellaan palvelua, tai luodaan kokonaan uutta, ei voi ainoastaan seurata yhtä tiettyä kaava saadakseen lopputuloksesta onnistuneen. Jotta voidaan viedä prossia eteenpäin olisi hyvä olla se runko ja tietty perustieto siitä mitä ollaan tekemässä. (Tuulaniemi,2011h,126)

Tässäkin tapauksessa tulisi ottaa selvä siitä mitä ollaan tekemässä ja etsiä se ongelma ja myös ratkaisua siihen. Tavoitteena on saada mahdollisimman laaja käsitys ja ymmärrys mitä oikeasti asiakkaan tarpeet ovat ja millä tavalla voidaan vaikuttaa niihin. Silloin voidaan asettaa tietyjä tavoitteita omalle työlle ja prosessille, sekä rakentaa pohja ja runko palvelulle. Tutkintavaihetta toteutetaan tutkimus ja haastattelu menetelmillä, se on paras tapa saada laajemmin tietoa ja ymmärrystä tarpeista ja suunnitella niihin ratkaisua. Kaikki tämä on vahvaa yhteistyötä, jolla saamme lopputuloksen ja siitä kautta asiakkaat voi käyttää palvelua ja silloin saamme palautetta, jonka kautta tulee myös mahdollisuus parantaa ja kehittää palvelua entisestään. (Tuulaniemi,2011i,129)

Pelkästään hyvän ja toimivan palvelun luomiseen ei ajaa kaikkia tavoitteita kehittäjän näkökulmasta, tavoitteena on, liiketoiminnan kehittäminen ja sen ylläpitäminen. Hyvin suunniteltu ja toimiva palvelu täyttää tarvittavat kriteerit ja silloin siitä tulee onnistunut, jos se täyttää samalla asiakkaan tarpeet ja halut. Toimivan palvelun tarkoitus on myös olla kestävä, eikä pelkästään vain esimerkiksi yhden kesän juttu. (Tuulaniemi,2011j,147)

3.1.3. Matkailualan palvelumuotoilu

Matkailu on ollut varsin hyvässä ja nopeassa kasvussa viime vuosina, jonka saimme seurata täällä Suomessa. Valitettavasti vuoden 2020 epidemia on asettanut tietyt ja varsin kovat rajoitteet matkailun suhteen. Tilanteen käänköpuoli on kuitenkin se, että kotimatkailu on saanut todella ison kasvun, jopa tietyllä tavalla opettavainen vaihe monelle palvelutarjoajalle sekä alueelle. Menestyvä matkailualue on täynnä erilaisia palveluita, vaellukset, vuokraukset, risteilyt ja elämykset, kaikki nämä ja monet muut ovat palveluita. Jotta tämä kokonaisuus olisi toimiva matkailualueen toimitsijoilla on oltava vahva side sekä yhteistyö. Hyvä ja toimiva markkinointi, sosiaalinen työympäristö ja jatkuva yhteistyö sekä toisien avustaminen vaikeissa tilanteissa, silloin kun nämä asiat ovat kunnossa me

saamme hyvin toimivan ja palvelevan rungon hyvälle työyhteisölle sekä vahvan palvelutarjonnan. (Tuulaniemi,2011k,266)

Asiakkaat matkustavat tietyille matkailualueille ja tarvitsevat palveluita ja tiettyjä tuotteita. Hyvin usein lähdetään etsimään tiettyä paikka tai palvelua ihan omin voimin, mutta nykypäivänä internetin maailmassa saadaan kaikki tarvittavaa tieto alueen palveluista ja myös muiden mielipiteet ja arvostelut. Hyvin moni asiakas toimii jo pelkästään arvosteluiden perusteella ja menee paikkoihin ja hakevat sellaisia palveluita, jotka ovat saaneet positiivista palautetta sekä arvosteluita. Tässä piileskelee myös ajatus markkinoinnista, eli kun me luodaan hyvä ja toimiva palvelu, josta saamme hyvät palautteet ja positiiviset kommentit, silloin tämä toimii myös täysin ilmaisen markkinoinnin työkaluna yritykselle. Pelkästään värikäs ja toimiva mainos ei välttämättä takaa sitä onnistunutta ja toimiva elämystä. Tämän kautta me myös tavoitellaan taloudellista voittoa, ei ole tarvetta panostaa rahallisesti mainostamiseen, niin kuin ennen. (Tuulaniemi,2011l,268)

Palvelumuotoilu matkailualalla tapahtuu usein vuorovaikutuksessa muiden kanssa, ja hyvin usein se on ensimmäinen tapahtuma tai kontakti piste palveluketjussa. Toki hyvin usein nykyään on myös mahdollista varata tai vaikka tilata palveluita netin kautta, mutta ilman sosiaalisia tilanteita palvelun muodostaminen ei välttämättä aina ole se toimivin ja onnistunein. Sen takia meidän on tärkeää tunnistaa ja ymmärtää kaikki kontaktipisteet asiakkaan kanssa, kun luodaan ja suunnitellaan palvelua. Näiden kautta me voidaan seurata, parantaa sekä kehittää tiettyjä kohteita palvelussa, nähdä niitä heikkouksia sekä vahvuuksia palveluprosessissa. On muistettava ja otettava huomioon kaikki mahdolliset erilaiset näkökulmat palvelusta ja prosessista, tällä tavoin syntyy toimintaketju ja yhteistyö asiakkaan kanssa, jotta voidaan kuunnella ja ottaa tärkeä palaute vastaan. Lopputuloksena on vahva ja toimiva yhteistyö, joka tuo aina hyviä tuloksia, kun me jaksetaan olla läsnä ja kuunnellaan asiakkaita ja panostetaan siihen että palvelu täyttää asiakkaiden tarpeet, halut ja myös odotukset, silloin palvelumme on rakenneltaan laadukas, toimiva ja yhdenmukainen. (Tuulaniemi,2011m,270).

4 LUONTOMATKAILU

Suomen luonto on käsittämättömän kaunis ja samalla monipuolinen. Se herättää enemmän ja enemmän huomiota ja kiinnostusta, myös globaali ilmastonmuutos alkaa näkymään monesti matkailijoissa ja niitten tavoista matkustaa. Luonnossa on mukava ja terveellistä liikkua, nykypäivänä kun hyvinvointi on noussut aivan uudelle tasolle, niin se näkyy myös ulkoilun liittyvissä asioissa. Yhtä enemmän ihmiset haluavat olla ulkona ja harrastaa liikuntaa, myös ulkona voi nauttia ja rauhoittua, hakea niitä kauniita paikkoja ja vain nauttia luonnosta ja siitä kaikesta mitä se on meille antanut. Varsinkin täällä Pohjois-Suomessa on loistavat mahdollisuudet ulkoilla, sekä käyttää palveluita kuten, vaellus ja telttailu, mökkeily ja veneily sekä koskenlaskua, ja todella kovassa nousussa olevaa maastopyöräilyä. Luonto on hyvin puhdas ja kaunis ja juuri sen takia meillä on mahdollisuus kehittää palveluita, jotka mahdollistavat ja kattavat asiakkaiden tarpeet liikkua ja oleskella luonnossa. Toinen puoli tässä kaikessa on, että ei välttämättä kovin moni käytä ollenkaan majoitus palveluita, sekä liikkuvat itseksen luonnossa ja harrastavat omia lajejaan. Sen takia on yritettävä palvelumuotoilun kautta kehittää ja luoda sellaisia palveluita, jotka mahdollisimman monipuolisesti hyödyntää ihmisten tarpeita ja toivomuksia, sen avulla voidaan keskittyä myös kesämatkailuun enemmän, koska talven aikana tarjonta on tällä hetkellä todella laaja ja tavoittaa todella erilaisia asiakasryhmiä ympäri maailma. Tämän kesän poikkeuksellinen tilanne epidemian takia on myös nostanut ulkoilua uudelle tasolle, joka mahdollisti monen pienyrittäjän toimintatulon ja sen myötä palveluiden saattavuutta on parannettu myös Rukan alueella.

5 KUUSAMO

Kuusamon kunta on perustettu vuonna 1868, mutta jo vuonna 1675 Kuusamo muodosti alueellisesti rajatun hallinnollisen yksikön, Kuusamon seurakunnan. Alueeltaan tämä oli kuitenkin nykyistä paljon isompi. Kuusamosta tuli kaupunki vuoden 2000 alusta. Kuusamo sijaitsee Koillismaalla, Pohjois-Pohjanmaan alueella. Naapurikunnat ovat Salla, Posio, Taivalkoski, ja Suomussalmi. Väkiluku oli vuonna 2019, 15 134 henkilöä. (stat.fi) Pinta alaltaan on 5 809km² ja vesistöä 830 km² (Kuusamon kaupunki 2014).

Matkailu on ollut aina isossa roolissa Kuusamossa, ainutlaatuinen luonto ja sijainti mahdollistavat monille mitä parhaita loma, sekä vapaa ajan vietto kokemuksia. Sekä myös mahdollistaa uusien yritysten ja sen myötä työpaikojen syntymistä, sekä koulutuksien laajempaa kehittämistä, hyvistä ja ammattitaitoisista työntekijöistä on aina pula ja niitä tarvitaan entistä enemmän.

Vaikka todella iso pula työntekijöistä talvella on ollut jo pitkään, kesällä taas työpaikkoja matkailu alalla ei vaan löydy kovinkaan helposti, juuri sillä ajatuksella ollaan, lähdetty tutkimaan miksi ja miten siihen voidaan vaikuttaa, että myös kesällä olisi saatavissa työpaikkoja matkailu alalla. Kuusamon saavutettavuus mahdollistettu tieverkkoon ja lentoaseman avulla. Venäjältä myös mahdollista tulla Suoperän rajaylityspaikalta. Matkailijat hyödyntävät myös Oulun ja Rovaniemen lentoasemia saavutettavakseen Kuusamoon.

Kuitenkin Kuusamo on osa Pohjois-Pohjanmaata, mutta pyrkii myös osaksi Lapin aluetta. Tällä tavalla juuri haetaan sitä kansainvälistymistä, Lappi on tunnettu kansainvälisesti matkailualue, jossa matkailu kasvanut nopeammin kuin muualla

Suomessa. Alueen veturit ovat Ruka sekä Oulanka, ”Luonnon oma huvipuisto” tunnuslause korostaa alueen luonnon vetovoimaa (Ruka.fi 2014.)

Kuusamon matkailua yritetään ympärivuotista ja viime kesänä kasvua kesäyöpyimisten osalta oli jo 10% ja vuoteen 2025 on tarkoitus kaksinkertaistaa kesäyöpyijien määrä (200 000). Tämän kevään koronapandemia varmasti tulee lisäämään kotimaan matkailua, kuten on saatu jo viitteitä siitä ja lopulliset tiedot kesämatkailun kasvusta/yöpymisistä saadaan varmaan loppuvuodesta. Se on tietenkin kysymysmerkki käyttävätkö kotimaan matkailijat sitten paikkakunnan palveluja vai ovatko esim. omatoimimatkailijoita telttailemassa tai muuta vastaavaa.

Kuusamossa on voimassa oleva Koillismaan elinvoimaohjelma vuoteen 2021 asti. Ohjelman tavoite on luoda yli 250 henkilötyövuotta, sekä liiketoiminnan kasvutavoite 33M€ vuoteen 2021 mennessä. Muut tavoitteet ovat, olla vetovoimainen, ympärivuotinen ja kansainvälinen outdoor-matkailualue. Kuusamon alueen vahvuuksia ovat korkeatasoiset matkailupalvelut ja toimiva palvelurakenne, luonto, puhtaus ja kansainvälisen tason tapahtumat. Myös hyvinvointi-, luonnon- tuote- ja elintarvikeala tukevat matkailualan kehittämistä. (Naturpolis 2014)

Kuusamossa tarvitaan noin 140 000 euroa matkailutuloa yhtä matkailutyöpaikkaa (henkilötyövuotta) kohti. (Pekka Kauppila, Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuusamossa). Kuusamon saavutettavuus mahdollistettu tieverkkoon ja lentoaseman avulla. Venäjältä myös mahdollista tulla Suoperän rajaylityspaikalta. Matkailijat hyödyntävät myös Oulun ja Rovaniemen lentoasemia saavutettavakseen Kuusamoon.

Myös lähitulevaisuudessa eli vuodelle 2021 Ruka sekä Kuusamon kaupunki maaseudun rahaston avulla investoi maastopyöräilyyn, uusien reittien sekä Ruka Bike Parkin rakentamiseen on investoitu miljoona euroa. Tarkoituksen on tehdä noin kymmenen maastopyöräily- ja alamäkiajoreittejä sekä myös teknisiä ratoja. Maastopyöräily on noussut todella isoksi trendiksi maailmassa, ja vaikka rukalla on jo noin 180 km pyöräilyreittejä niihin on satsattava enemmän ja infran parantamiseen. Myös lapsille on suunnittelussa harjoitteluratoja. (Kaleva 2020)

Uusien reittien sekä suosittujen alamäki reittien rakentaminen olisi hyvä askel kesän käyttöasteen parantamiseen. Joka taas voi mahdollistaa uuden työvoiman

tarvetta ja tuottaa alueelle uusia kävijöitä. Toki ymmärrettävä on, että pelkästään maastopyöräilyn reittien rakentaminen ei välttämättä nosta työllistämiseen aivan uudelle tasolle. Myös monen näkökulmasta Ruka-Kuusamo kaipaisi uusia maastopyöräily reittejä ja verkostoja. Mahdollisuus kuitenkin on olemassa ja siihen myös tarvittavat pohjat ja metsätiet, se vaatisi paikallisten yhteistyötä ja panostamista tuleviin mahdollisiin ohjelmapalveluihin.

Käytännössä voitaisiin rakentaa ihan uutta ohjelmapalvelua, joka koostuu maastopyöräilystä, ohjattuja maastopyöräily retkiä sekä teknistä ja ajo opettelu tunteja. Ohjattu retki olisi siitä hyvä, että asiakkaat ovat jatkuvasti oppaan kanssa, eivätkä tarvitse mitään karttoja eikä muita välineitä pysyäksään oikealla reitillä, asiakkaan tehtävä on vain ja ainoastaan keskittyä pyöräilyyn ja maisemista sekä luonnosta nauttimiseen. Meidän mielestämme on pyöräily, jonka kanssa täytyy yrittää kehittää uusia palveluita ja toimintatapoja. Tällä hetkellä myös maailman laajuisesti katsottuna pyöräily on jyrkässä nousussa ja Suomen luonto varmasti voisi olla kiinnostava todella monelle ulkomaalaiselle asiakkaalle. Tämän ohella myös välineiden vuokrausta täytyisi parantaa ja laajentaa, jotta voisimme järjestä jokaiselle asiakkaalle tarvittavat ja mieluiset välineet.

Vuonna 2019 Kuusamossa oli 6615 työnhakijaa, keskimäärin 602 työnhakijaa kuukaudessa. Tammikuussa oli eniten työnhakijoita, kun työnhakijoita oli 668. Vähiten taas oli syyskuussa, kun oli 551 työnhakijaa. (Työ- ja Elinkeinoministeriö,2020)

6 TYÖPAIKKOJEN SYNTYMINEN

Työmarkkinoita, kuten kaikkia muitakin markkinoita, tarkastella kysynnän ja tarjonnan mukaan. Työmarkkinoilla ihmiset tarjoavat työtään ja työnantajat (tai yritykset) kysyvät työtä eli palkkaavat työntekijöitä. Työmarkkinoilla työvoimapanokselle eli työntekijän tekemälle työlle määräytyy hinta, työntekijän palkka. Työnantajan kiinnostuksen kohteena on tuloksen lisäys, joka työntekijän työpanoksen avulla on mahdollista saada aikaan. (Tilastokeskus, 2016)

Uudet työpaikat ovat usein määräaikaisia ja niihin palkataan kohtuullisen usein opiskelijoita ja koululaisia. (Työpoliittinen Aikakauskirja 3/2013)

Uudet työpaikat syntyvät pieniin, usein jopa hyvin pieniin kasvuhakuisiin yrityksiin. Tällaiset työnantajat ovat myös hyvin alttiita tuhoamaan pian luomansa työpaikat, sillä sekä kasvun että tuhon dynamiikka on suurta pienimmissä yrityksissä. Osa uusista työpaikoista on kausiluontoisia tai projektimaisia. (Työpoliittinen Aikakauskirja 3/2013).

Jos työpaikkoja ei synny, niin silloin tulee työttömyys. Työttömyys on hyvinkin monelle arka ja henkilökohtainen asia, josta ei välttämättä jokainen halua puhua. Myös sekin jakaa mielipiteitä, jotkut haluavat olla työttömänä, vaikka kesän aikana, että saa oma aika ja olla rauhassa ja silloin tienataan se raha talvisesongin aikana, joka toki ei ole huono asia. Mutta monella meistä on perhettä, oma asunto ja muita jatkuvia rahallisia menoja, jotka on hyvin vaikeasti aina saada maksettua esim. liittopäivärahalla.

Työttömyydellä on myös vahva vaikutus terveyden ja hyvinvoinnin ongelmiin, erityisesti pitkäaikaistyöttömyyteen. Selkeästi työttömät voivat keskimääräisesti huonommin ja ovat sairaampia, kuin työlliset ihmiset. Totta kai toisaalta mielen-terveysongelmat ja huono terveys ovat suoraan yhteydessä korkeampaan työttömyysriskiin ja pitkään työttömyyden keston. Tilastojen mukaan vakavimmillaan työttömien ja työllisten välillä näyttäytyy suurina kuolleisuuseroina. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019)

7 MATKAILUALAN TYÖLLISYYS

Matkailutoimialat työllistävät 142 100 työntekijää kaikkialla Suomessa. Ala työllistää 5,4 prosenttia kaikista työllisistä. Työntekijöistä 30 prosenttia on alle 26-vuotiaita. Alan työvoiman määrä kasvoi 50 prosenttia vuosina 1995–2018 samalla kun perinteiset toimialat vähensivät työvoimaansa. (Tilastokeskus 2020)

Palvelualojen painoarvo työllistäjänä kasvaa. Työmarkkinat ovat olleet rakennemuutoksen kourissa koko 2000-luvun ja sama kehitys jatkuu edelleen. Samaan aikaan kun työpaikkoja on vähentynyt muilta aloilta, palveluihin on tullut lisää työpaikkoja. (Tilastokeskus 2020b.)

Vuonna 2020 työttömiä asiakaspalvelu työntekijöitä Pohjois- Pohjanmaalla on ollut 322 ja avoimia työpaikkoja 58, joka kertoo myös sen, että tekijöitä on enemmän mitä työtä olisi tarjolla. Sama suuntaa näyttää olevan myös palvelualalla missä avoimia työpaikkoja on 171 ja työttömiä työnhakijoita 2578. (Työ- ja elinkeinoministeriö,2020.)

Matkailu- ja ravitsemisala on hyvin merkittävä työllistäjä Suomessa, joka myös työllistää tulevaisuudessa. Työskenteleminen ihmisten parissa, vuorovaikutustaidot, asiakaspalvelutaidot, ryhmätyötaidot sekä kielitaito ja oman työskentelyyn panostaminen on juuri ne asiat, jotka vaikuttavat matkailu alan suositukseen (Studentum,2018).

Työpaikkojen määrä kuitenkin vaihtelee, luonnonolosuhteet ja kiinnostuskohteet ovat hyvin erilaisia. Sesonkiluonteista työtä on myöskin hyvin paljon olosuhteitten takia. Matkailualan ravitsemuspuoli on työllistänyt vuosi vuodeltaan enemmän, mutta se tarkoittaa myös, että alalla on paljon osa-aikaisia sekä vuokratyöntekijöitä, juurin sen tuloksena, että palvelun kysyntä vaihtelee sesonkien mukaan. (Studentum,2018b).

Sesonkityössä on omat hyvät myös huonot puolensa, toisaalta sinulla on mahdollisuus itsellä vaikuttaa esimerkiksi oman kesä- ajan tekemiseen ja vapaa ajan järjestämiseen, toisaalta taas työttömyys on monelle iso ongelma kesän aikana.

Sekä täysi ylikuormittuminen sesonkina näkyy myös selvästi omassa hyvinvoinnissa sekä työn panostamiseen ja työlaadun lasku on hyvin mahdollinen.

Osaavan työvoiman puute on noussut paikoitellen matkailuyritysten kehityksen esteeksi. Vuonna 2016 seurantatietojen mukaan työvoimapula on ollut muita toimialoja yleisempiä majoitus- ja ravitsemisalalla toimivissa yrityksissä. Tilastokeskuksen teettämän työnantajahaastattelujen mukaan vuonna 2016 noin 36 prosenttia majoitus- ja ravitsemisalalan työvoimaa hakeneista yrityksistä oli kokenut vaikeuksia löytää sopivaa työvoimaa. Työvoiman vaikean hankkimisen taustalla ovat useimmiten olleet osaamiseen liittyvät syyt. Työpaikkaan liittyvät syyt ovat myös keskimäärin muita toimialoja yleisempiä. Laajemmissa keskusteluissa ongelmaksi osaavan työvoiman saamisessa on nostettu mm. kohtaanto-, sekä kannustinloukkuongelmat, toimialan palkanmaksukyky, epäsäännölliset ja sesonkiluonteiset työt sekä asumiseen liittyvät ongelmat. (Matkailun toimialaraportti,2019)

Matkailuyritykset käyttävät paljon henkilöstöpalveluyritysten palveluita, joilla tasapainottelevat työntekijöiden tarvetta. Vuokratyövoiman määrän ja hyödyn näkee eniten sesonkiaikoina, eikä heitä tarvitse pitää omilla listoilla hiljaisena aikana. Varsinkin tuntityötä tekevät otetaan vuokrafirmojen kautta. Myös yrityksen sijainti vaikuttaa vuokratyövoiman käyttöön. (Matkailun toimialaraportti,2019b)

Visitfinland yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön sekä Tilastokeskuksen, MaRa ry:n toimesta on laadittu matkailukysynnän lähitulevaisuuden kehitystä kuvaavat arviot. Kysynnän mukaan matkailijoiden kulutus pienenee Suomessa koronaepidemian takia noin 60-70 prosenttia vuonna 2020. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020b). Tilanteet pysyttyä ennalleen ja jos mahdollisesti mentyyään parempaan suuntaan kysyntä voi elpyä syyskuussa, matkailualan kokonaiskysyntä supistuisi noin 60 prosenttia eli noin 9,8 miljardia eroa. Matkailun kokonaan palautuminen koronakriisiä edeltävälle tasolle kestää vähintään vuoteet 2022.(Työ- ja elinkeinoministeriö,2020c).

8 KUUSAMON KESÄMATKAILU

Ilmatieteenlaitoksen mukaan kesä alkaa, kun vuorokauden keskilämpötila nousee pysyvämmiin +10 asteen yläpuolelle (Ilmatieteenlaitos 2010.) Tähän opinnäytetyöhön olemme kuitenkin ottaneet ajan jakson, kun talvikausi on ohi ja kesäaktiviteetit alkavat rullaamaan. Tätä ajanjaksoa voidaan pitää Toukokuun ja Lokakuun välisenä aikana.

Kesäaika Kuusamossa on lyhyt. Hellepäivät ovat yleensä harvassa. Kesä alkaa Kuusamossa toukokuun lopulla – kesäkuun alussa, paljon se riippuu siitä, miten lumet lähtevät sulamaan. Kesäkuun alku on yleensä hiljainen ja monesti myös aika kylmä. Juhannuksen aikoihin on jo täysi kesä ja matkailijoita alkaa näkymään enemmän ja enemmän. Kesäaika huipentuu syksyn alkuun ja sen tuomaan ruskaan. Ruska aikaan maisema maalautuu punertavaksi ja tämä houkuttelee myös paljon matkailijoita alueelle.

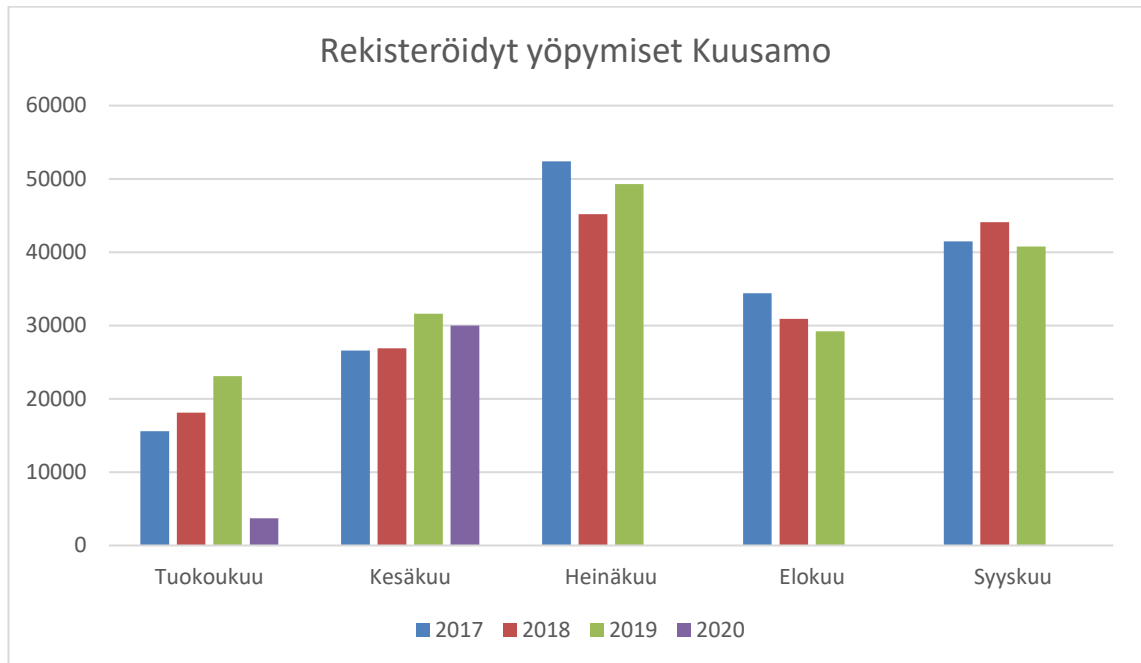
8.1 Ruka-Kuusamo alueen palvelut

Rukan aluetta voidaan pitää matkailualueen ”keskuksena”. Rukatunturi sekä karhunkierros ovat ne tunnetuimmat matkailualueet Kuusamossa. Rukan alueelta löytyvät matkailupalveluyrityksiä, ravintoiloita sekä myös majoitusta. Kuusamon alueella on reilusti erilaisia aktiviteetteja kuten, pyöräily, vaellus, koskenlasku, kesäkelkkämäki, paintball, frisbeegolf ym. (Rukakeskus,2020)

8.2 Ruka - Kuusamo kesämatkailu yöpymiset

Visitory sivuston mukaan toukokuussa vuonna 2019 oli, 23 100 rekisteröityä yöpyjää, kun taas vuonna 2020 vain 3700 rekisteröityä yöpyjää. Kesäkuussa vuonna 2019, oli 31 600 rekisteröityä yöpyjää, kun vuonna 2020 oli, 30 000 rekisteröityä yöpyjää. 30 000 yöpyjästä 29 800 oli kotimaisia. Heinäkuussa vuonna

2019, oli 49300 rekisteröityä yöpyjää. Vuoden 2020 heinäkuun tulosta ei ole vielä saatavilla. (Visitory,2020)

Kaavion tiedot perustuvat visitory.io sivuston tietoihin.

9 TUTKIMUSMENETELMÄ

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jolla pyritään selvittämään ja kokonaisvaltaisesti ymmärtämään tutkittavan kohteen laatua, ominaisuuksia sekä merkityksiä. (Auvinen&Tarkiainen,2018)

Työn aikana meille oli tärkeää kerätä tietoa suoraan ihmisiltä. Haluaisimme juuri sitä tietoa, joka kuvailee todellista tilannetta ja elämää tällä alueella. Myös nostimme esille sen, että tutkimuksen aineiston kerääminen, aikatauluttaminen ja

sen muokkaaminen olisi joustava ja voimme tarvittaessa muokata ja muuttaa tuloksia olosuhteiden mukaisesti. (Hirsjärvi,2009,164).

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa monesti suositetaan perinteisiä toimintatapoja tiedon hankkimiseen, niin myös me lähdimme kyselyn sekä haastatteluiden avulla tiedon hankkimiseen. Pyrimme saamaan vastausta siihen mikä on, tämän hetkinen tilanne ja syyt siihen, miksi ja mistä johtuen tilanne tällä hetkellä on tämä. Valitettavasti todella moni alueella oleva yritys ei halunnut tai ollut kiinnostunut haastatteluista sekä kasvotusten tapaamisista. Kevät joka, on ollut monelle raskas, on selkeästi vaikuttanut tavalla tai toisella myös näihin asioihin. (Hirsjärvi,2009b,164).

10 KYSELY KUUSAMO-RUKA ALUEEN MATKAILUALAN TOIMIJOILLE

Lähetimme heinäkuussa 2020 kyselyn Ruka-Kuusamo alueen matkailualan toimijoille. Toimijat valitsimme Ruka-Kuusamo matkailuyhdistyksen sivuilta. Kyseiset yritykset ovat yhdistyksen jäseniä. Kyselyn tarkoitus oli selvittää, koetaanko että kesämatkailuun tarvittaisiin lisää työvoimaa ja onko sitä vaikea saada, että koetaanko kesäaika vilkkaaksi asiakkaiden suhteen. Lisäksi halusimme toimijoilta kommenttia ja kehitystä kesämatkailun työllisyyden suhteen.

Laitoimme kyselyn 60 eri sähköpostiosoitteeseen ja saimme 17 vastausta. Vastausten määrä oli pettymys ja suurimpana syynä pidämme kesäaikaa ja siihen vielä koronan sekoittama kevät ja kesä. Kaikki eivät varmasti seuraa sähköpostia kesäaikaan ja osa osoitteista ei ollut toiminnassakaan.

10.1. Kyselyn tulokset

Vähäisten vastausten takia, emme voi pitää kyselyn tulosta luotettavana, mutta suuntaa antavana.

Vastausten vähyydestä huolimatta viesti oli selkeä. 11 vastaajista koki kesäajan vilkkaaksi. Tätä voidaan pitää hyvänä merkinä.

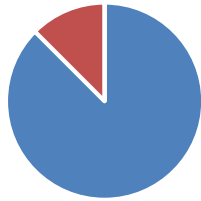
Kuitenkin 14 vastaajista koki pärjäävänsä omilla. nykyisellä työvoimalla eikä koe, että olisi työpula. 12 ei hae kesäajalla uusia työntekijöitä. Kyselyssä tuotti eniten hajontaa ” Onko kesäajalla matkailualan työntekijöitä helppo löytää?” puolet vastaajista ei osannut sanoa, 5 oli sitä mieltä, että ei ja loput 3 oli sitä mieltä, että kyllä. 14 oli sitä mieltä, että kesämatkailua pitäisi kehittää.

Kommenteissa tuli mainintaa että, 2020 kesämatkailu on noussut koronarajoitusten myötä. ”Talvikauteen verrattuna ollaan kuitenkin vielä jäljessä ja paljon kehitettävää, kuten palveluiden saatavuus sekä aukioloajat”. ”Alueen kesämarkkinointia pitäisi lisätä, majoituskapasiteetti riittäisi hyvin”. Toimijat toivoisivat myös parempaa julkista liikennettä. ”Nykyään tarvitaan paljon omaa-autoa ja näin palveluiden saavutettavuus kärsii”. ”Ohjelmia pitäisi kehittää kotimaan näkökulmasta, nyt kun kotimaa vetää hyvin. Uusia kohderyhmiä on nyt paljon.”

Työllisyydestä tulleet kommentit avasivat hyvin nykyajan tilannetta. Koronan vuoksi lomat on pidetty kevätaikana, joten nyt on työllisyys omasta takaa kunnossa. Vastaanottovirkailijoista koetaan pulaa ja heitä on vaikea löytää myös talviaikaan. Koulutusta halutaan tähän lisää. Koetaan että spesiaalialoja on sen verran paljon nykyään, että kesä menisi uuden työntekijän perehdyttämisessä. Toivotaan ns. valmista pakettia, jota ei tarvitse perehdyttää työhön. Siivous ja huoltotöihin on myös vaikea löytää työntekijöitä.

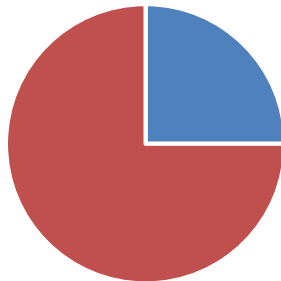

Kärsittekö työvoimapulasta
kesäkaudella ?

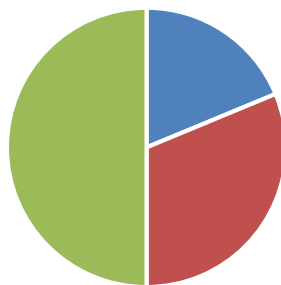
■ Ei ■ Kyllä ■ En osaa sanoa ■

Haetteko työntekijöitä
kesäkaudelle?

■ Kyllä ■ Ei ■

Onko kesäajalla matkailualan
työntekijöitä helppo löytää ?

■ Kyllä ■ Ei ■ En osaa sanoa ■

Kuusamo – Ruka matkailutoimijoille lähetetyn kyselyn tulokset.

10.2.Kyselyn tulosten pohdinta

Kysely antoi hyvin vastauksia kysymyksiimme ja selvensi kesäajan tilannetta. Koronaviruksen tuomat rajoitteet ovat sotkeneet tätä kevättä ja kesää ja on vaikea arvioida onko, tämän hetkinen tilanne kotimaan matkailun suosiosta vain väliaikaista vai onko se nousemaan päin, myös tulevaisuudessa.

Suurin osa yrityksistä Ruka sekä Kuusamon alueella ovat siis perheyrityksiä. Tällöin suurin osa työntekijöistä ovat omat, sekä läheiset sukulaiset. Se näkyy juuri vahvasti tuloksista, kun isot safari yritykset sekä ravintolat käyttävät kesän aikana ainoastaan omia työvoimia, tällöin todella moni menettää mahdollisen kesän ajan työpaikan. Kuitenkin majoituskapasiteetti on valtava, mutta juuri se saattavuus ja markkinointi, jota täytyy miettiä ja panostaa ehkä enemmän kotimaista matkailua ajatellen. Myös Rukakeskus työllistää kesällä vain vakituisia työntekijöitä, ja näin on ollut jo monen vuoden ajan ja toki se on täysin ymmärrettävää. Muut yritykset myös sulkevat ovensa aina vähintään kuukaudeksi laskettelu kauden päätyttyä. Yrittäjät eivät uskalla palkata lisää työvoimaa, laskettelukeskuksen kulut ovat suuret, vaikka sinulla ei kävisi yhtään asiakkaita niin vuokra ja muut kulut on hoidettava myös sesonki ajan ulkopuolella. Juuri tämän takia työntekijät joutuvat lähtemään pois tunturilta ja etsimään töitä kesäksi jostain muualta, sekä Kuusamon matkailualla ei ole tarjota tarpeeksi työpaikkoja.

Tänä kesänä olemme saaneet huomata sen, että epidemia on laittanut myös monet uudet asiakkaat liikenteeseen. Todella moni asiakas tänä kesänä on ollut käymässä ensimmäistä kertaa Rukalla, joka tarkoittaa, että sen uudet asiakaskunnat ovat syntyneet ja toivottavasti myös samalla haluavat palata myös uudestaan sekä talvisesonkina. Kulkuyhteydet Kuusamoon ja rukalle ei voi sanoa todella huonoksi, mutta parannettavaa myös on edelleen.

11 POHDINTA

Voimme tutkimuksen perusteella todeta, että Kuusamon alueen kesämatkailu olisi tänä kesänä nousussa, tähän on vaikuttanut eniten koronaviruksen tuomat rajoitukset. Koronavirus on myös vaikuttanut siihen että, uusia työpaikkoja ei synny tälle kesälle. Hotellien vakituiset työntekijät ovat pitäneet lomansa keväällä ja nyt on täysi valmius, sama koskee muitakin yrityksiä, joilla on ollut tapana hankkia kesätyöntekijöitä, vakituksia työntekijöitä tuuraamaan. Tässä ollaan, saatu seurata rajua vaikutusta meidän alamme, toisaalta hyvin negatiivista ja tappiollista kevättä ja hyvin erikoista kesää, monet yritykset tekevät ennätys myyntiä tähän mennessä kesä sesonkiin nähden. Toistaiseksi tilanne elää ja emme voi mitenkään tietää mihin suuntaan se muuttuu, toivottavasti voidaan luottaa siihen, että myös syksyn aikana ihmiset saavat lähteä liikenteeseen ja myös käyttävät kotimaisia palveluita ja vierailevat Suomen matkailukohdissa, myös tietysti Rukalla ja Kuusamossa. Koronavirusrajoitusten tuomat tauot palveluissa keväällä on johtanut siihen, että vakituksessa työsuhteessa olevat ovat kesäajan käytettävissä, joten työllisyys on suhteen kunnossa, tämä ei kuitenkaan luo uusia työpaikkoja, koska kesätuuraajia ei tarvita. Kyselyn perusteella myös, kesäajan markkinointia, palveluita sekä julkisia liikenteitä pitäisi parantaa

Asiakkaita on paljon, mutta kaikissa palveluissa se ei näy. Julkiset kulkuyhteydet vaativat kehittämistä, jotta lomalaisilla olisi mahdollisuus liikkua ilman autoa helpommin. Rukakeskus on tähän panostanut tunturin yli kulkevalla gondoli hissillä, joka yhdistää itä ja länsi rukan. mutta valitettavasti vielä kesäajalla palvelut ovat vähissä. (Ruka 2018)

Ruka – Kuusamo alueelta löytyy paljon matkailuyrityksiä, mutta useimmasta ei löydy mitään tietoja. Eli yritysten tulisi panostaa näkyvyyteen ja markkinoinnin kehittämiseen. Sosiaalinen media on hyvä ja ilmainen työkalu saada omaa yritystä näkyviin, jos siihen vain panostaa.

Myös yleisesti Suomen kesämatkailu kansainvälisesti vaikuttaa olennaisesti Rukan kehitykseen. Näkyvyyttä täytyy saada lisää ja ehdottomasti pienien yritysten kansanvälinen yhteistyö olisi syytä kehittää. Sillä me voimme tehdä uusia kohde-ryhmiä ja hyödyntää sitä, talvi sekä kesän matkailussa. Tämän kesän poikkeuksellinen tilanne osoitti sen, että kesä voi olla myös hyvin vilkas, toivottavasti kuitenkin ollaan, saatu pysyvästi uusia asiakasryhmiä, jotka tulevat myös jatkossa rukalle, se olisi iso askel eteenpäin kestävässä kehityksessä alueella.

Kesätyöpaikkojen lisääntyminen vaatisi palvelujen kasvattamista, potentiaaliset työtehtävät olisivat asiakaspalvelu työtehtäviä. Matkailualla on räätälöity erikoisia palveluita asiakkaille, tässä on kuitenkin se käänköpuoli, että henkilökuntaa on vaikeaa löytää näihin tehtäviin. Työn perehdyttäminen vaatisi oikeastaan koko kesäkauden eikä yrittäjälle ole takuita, että sama työntekijä tulisi tulevaisuudessa enää takaisin. Esimerkiksi koskenlaskun vetäjältä vaaditaan kipparikurssi käytyinä. Kurssi on maksullinen ja usein sen joutuukin maksamaan omasta takaa. Tähän tilanteeseen ratkaisu olisi, että ammattikoulussa käytävään matkailupalvelujen tuottajien kurssille lisättäisiin kyseinen kurssi.

Myös kiinnostusta alan tehtäviin täytyy lisätä, ei pelkästään vanhoja työntekijöitä mutta myös täytyy yrittää kouluttaa uusia ja nuoria kasvoja alalle. Alan palkkaus myös olisi syytä nostaa, koska työn määrän ja vaikeus asteen nähden palkkaus on hyvin olematon.

Kaikesta huolimatta Ruka on kehittämässä kesän matkailua ja sen kehitys kuitenkin on jo näkyvässä verrattuna tilanteeseen muutamia vuosia takaperin. Voi daan myös toivoa sen, että tämä kesä jättää kuitenkin oman jälkensä ja tuo ihmisiä yhä edelleen tännepäin lomailemaan ja nauttimaan luonnosta ja palveluista. Ilman asiakkaita ei synny työpaikkoja eikä palveluita.

LÄHTEET

Artikkeli Koillisanomat. Mats Lindforsin haastattelu. Luettavissa:<https://www.koillisanomat.fi/ruka-kuusamo-matkailun-toimitusjohtaja-mats-lindfo/485417>

Artikkeli Koillismaan-Uutiset työhön liettyen. Luettavissa:<https://www.koillismaan-uutiset.fi/toita-olisi-mutta-ei-tekijoita/>

Auvinen, A & Tarkiainen, E, 2018, Soluessee: Kvalitatiivinen tutkimus. Luettavissa:<https://esseepankki.proakatemia.fi/soluessee-kvalitatiivinen-tutkimus-2/>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Ilmantieteenlaitos. Termiset vuodenaajat. Luettavissa: <https://www.ilmatieteenlaitos.fi/termiset-vuodenaajat-viitattu>

Kauppila, P, Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuusamossa, 2016. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/103974/Kuusamo.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Koponen E & Räisänen H. 2013. Minne ja miten uudet työpaikat syntyvät? Julkaisu. Luettavissa: <https://docplayer.fi/9338472-Minne-ja-miten-uudet-tyopaikat-syntyvat.html>

Korhonen, K & Mattila, J-J, Ylläksen kesämatkailun kehittäminen, 2018. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/149168/Korhonen_Kira_Mattila_Janni-Julia.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kuntien avainluvut. Luettavissa: <http://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?active1=305&active2=305&year=2020>

Kupli. Miten markkinointi ja mainonta määritellään. Luettavissa: <https://www.kupli.fi/markkinointi-ja-mainonta-kasitteet-kohdilleen/>

Kuusamon elinvoimaohjelma. 2014. Luettavissa: http://www.kuusamo.fi/sites/default/files/koillismaa_2014_elinvoimaohjelma.pdf

Kuusamon matkailu pähkinäkuoressa. Matkailu ja majoitustilastot 2020. Luettavissa: <https://visitory.io/fi/kuusamo/2020-07/>

Kuusamon yhteystiedot ja info. Luettavissa: <http://www.kuusamo.fi/yleistietoa>

Kuusamoon miljoona euroa maastopyöräilyyn: <https://www.kaleva.fi/kuusamo-satsaa-miljoona-euroa-maastopyoraillyyn-ruk/1649632>

Matkailu- ja ravitsemisala 2018 Luettavissa: (<https://www.studentum.fi/tietoa-tyoelamasta/tyoelamatietoa-ammattialoista/matkailu-ja-ravitsemisala-6194>)

Osaava yrittäjä. Mitä on markkinointi. Julkaisu. Luettavissa: <http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/mitae-markkinointi-on>

Rukan kesäsivut. Infoa yms. 2020. Luettavissa: <https://www.ruka.fi/kesa>

Saantitapa: <http://tem.fi/tyollisyyskatsaus-ja-tyonvalitystilasto>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto. ISSN = 1797-3732. 2020:1, Työttömät työnhakijat ja osuus työvoimasta kunnittain vuonna 2019. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö

Talentum. Helsinki. Luettavissa: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161292/TEM_3_2019_Matkailun_toimialaraportti.pdf

Tuulaniemi, J, Palvelumuotoilu, 2011

Työmarkkinatilastot. Tilastokeskus. Luettavissa: https://tilastokoulu.stat.fi/verkko-koulu_v2.xql?page_type=sisalto&course_id=tkoulu_tmt&lesson_id=1&subject_id=1